

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY 2004

Spis treści

List od Kierownictwa Fundacji	2
Piąty Rok Działalności	4
Programy	16
Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta	18
Sprawozdanie Finansowe	19
Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego	22
Rada Dyrektorów	26
Zarząd i Pracownicy	27

List od Kierownictwa Fundacji

Niniejszy Raport, obejmujący rok kalendarzowy 2004, uzyskuje swój ostateczny kształt w maju 2005, w ślad za zakończonym właśnie audytem finansowym – a więc równo w pięć lat od chwili, gdy Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności rozpoczęła swoją działalność programową. Ta okrągła rocznica pokrywa się z 15-leciem Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, utworzonego na podstawie ustawy „O Popieraniu Demokracji w Europie Wschodniej”, przyjętej przez Kongres USA w roku 1989. W latach dziewięćdziesiątych Fundusz Przedsiębiorczości aktywnie wspierał rozwój gospodarki rynkowej w Polsce. Po okresie tym, ze swojego początkowego kapitału w wysokości 240 milionów USD, zwrócił do budżetu USA 120 milionów USD; było to pierwsze tego typu zdarzenie w historii amerykańskiej pomocy zagranicznej. Natomiast pozostałe środki oraz wypracowaną nadwyżkę, za zgodą Kongresu USA i w porozumieniu z Rządem RP, sukcesywnie przekazywał na fundusz wieczysty nowoutworzonej instytucji – Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Wraz z powiększaniem się funduszu wieczystego PAFW, który obecnie wynosi 211 milionów USD, rozszerzała się również skala działania Fundacji. Poziom naszych dochodów zależał w znacznej mierze także od sytuacji na rynkach finansowych. W pierwszym roku byliśmy w stanie sfinansować programy o wartości 1,5 miliona USD. W roku 2004 przeznaczaliśmy na nasze przedsięwzięcia już 6 milionów USD, a w roku 2005 przewidujemy zaangażowanie na poziomie 8 milionów USD. Od początku istnienia Fundacji zostały zrealizowane 24 programy, na które łącznie wyasygnowaliśmy około 22 milionów USD.

Przed nowoutworzoną Fundacją postawiono dwa główne zadania. Po pierwsze – działanie na rzecz konsolidacji polskiej transformacji zapoczątkowanej w roku 1989, a po drugie – dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Cele te wymagały konkretyzacji, zwłaszcza wobec ograniczonych środków PAFW w stosunku do ogromnych potrzeb i oczekiwań społecznych. W związku z tym w 2000 r. Rada Dyrektorów Fundacji postanowiła, że w najbliższych latach będziemy tak kształtować nasze działania w kraju, aby przede wszystkim służyły one społecznościom i grupom wymagającym szczególnego wsparcia w okresie transformacji.

Stąd też w realizowanych przez Fundację programach krajowych wyraźnie dominują dwa motywy. Pierwszy, to wyrównywanie szans edukacyjnych, zwłaszcza młodzieży z terenów wiejskich i małych miast; a drugi, to pobudzanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich służących rozwiązywaniu lokalnych problemów i pobudzaniu aspiracji rozwojowych.

Poprzez kilka wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających programów, staramy się podejmować i wspierać przedsięwzięcia, które nie tylko służą wyrównywaniu szans edukacyjnych, ale również generalnie sprzyjają modernizacji oświaty oraz poprawie jej jakości. Przykładem takich inicjatyw może być program „Edukacja w Internecie”, realizowany wspólnie ze społecznym ruchem „Interkl@sa”, w ramach którego funkcjonuje Portal Interkl@sa.pl, uznany w 2004 r. przez magazyn „Komputer Świat” za najlepszy portal edukacyjny w Polsce; jego oglądalność sięga blisko 1 miliona odsłon miesięcznie.

Wśród innych przedsięwzięć związanych z edukacją powodem naszej szczególnej satysfakcji jest Program Stypendiów Pomostowych, mający ułatwić młodzieży wiejskiej, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, pokonanie trudnego dla niej progu szkoły wyższej. Program, w którym w ciągu trzech lat przyznano już prawie 4 500 stypendiów, stanowi wspólne przedsięwzięcie różnych instytucji i organizacji pozarządowych, wśród których m. in. znajduje się Narodowy Bank Polski oraz Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości.

Co się zaś tyczy drugiego wiodącego motywu w naszych działaniach, jakim jest wzmacnianie i pobudzanie energii obywatelskiej na terenach wiejskich i w małych miastach, to na szczególną uwagę zasługuje program „Działaj Lokalnie”. W minionym roku zakończyliśmy jego trzecią edycję, w ramach której wsparliśmy 187 wartościowych inicjatyw – każda z nich zasługuje na replikację. W obecnej rundzie programu, rozpoczętej w 2004 r., dofinansujemy 211 nowych projektów społecznych.

W naszym głównym nurcie działalności mieszczą się także przedsięwzięcia bezpośrednio wzmacniające polskie organizacje pozarządowe; organizacje te są ważnym czynnikiem aktywizacji społecznej, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, umacniania demokracji lokalnej i dążenia do poprawy jakości życia publicznego. Warto tu odnotować program „EURO-NGO” mający na celu przygotowanie liderów organizacji pozarządowych do sprawnego funkcjonowania w warunkach polskiego członkostwa w Unii Europejskiej. Do końca 2004 roku beneficjentami programu było blisko 7200 liderów z ponad 1500 organizacji trzeciego sektora. Jednocześnie na mocy decyzji Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO) przeznaczył 4 miliony USD na pożyczki dla organizacji pozarządowych starających się o pozyskanie finansowania dla swoich projektów ze środków Unii Europejskiej.

Poza programami krajowymi Fundacja zaangażowała się także w inicjatywy mające na celu dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji z innymi krajami Regionu; służą temu dwa długofalowe programy.

Pierwszy z nich, to Program Stypendialny im. Lane’a Kirklanda, w ramach którego corocznie gościmy na wiodących polskich uczelniach kilkudziesięciu młodych liderów, reprezentantów różnych środowisk z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, głównie z Ukrainy i Białorusi, którzy zapoznają się z różnymi aspektami polskiej transformacji. W roku akademickim 2004/05 program został otwarty dla kandydatów z Gruzji i Mołdowy, a począwszy od roku 2005/06, studia w Polsce podejmą również stypendyści z Armenii.

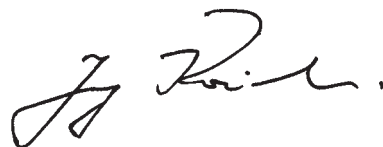
W minionym roku uruchomiliśmy nowy segment programu „Przemiany w Regionie” (RITA) pod nazwą „Podróże Studyjne do Polski”. Dzięki nim kilkuset liderów różnych środowisk z krajów ościennych będzie mogło corocznie zapoznawać się z polskimi doświadczeniami. Niedawno gościliśmy liczną grupę ekspertów z Ukrainy. Kontakty te służą z jednej strony wymianie doświadczeń w zakresie budowy i umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji, państwa prawa i gospodarki rynkowej, z drugiej zaś ustanawianiu i umacnianiu więzi między różnymi środowiskami naszych krajów. Zwłaszcza teraz, gdy Polska jest członkiem Unii Europejskiej, warto i trzeba podejmować inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie zjawisku „aksamitnej kurtyny”, jaka może pojawić się pomiędzy Polską a innymi krajami regionu, nie będącymi członkami Unii.

Pośród innych naszych nowych inicjatyw warto odnotować, iż w minionym roku pilotaż „Wolontariatu Studenckiego” przyniósł realizację 350 interesujących projektów edukacyjnych w ponad 200 szkołach, w które zaangażowało się blisko 800 studentów-wolontariuszy. Patronat nad tym przedsięwzięciem objął Minister Edukacji Narodowej i Sportu. Wśród nowych inicjatyw jest także „Młodzieżowe Mini-przedsiębiorstwo” – program realizowany wspólnie z Fundacją Młodzieżowej Przedsiębiorczości – do którego zgłosiło się 50 szkół wiejskich. W ramach rozpoczętego pod koniec 2004 r. przedsięwzięcia „Liderzy”, najaktywniejsi uczestnicy naszych wcześniejszych projektów biorą udział w indywidualnych programach rozwoju wiedzy i umiejętności przydatnych w prowadzeniu działań na rzecz społeczności lokalnych.

Pierwsze pięciolecie przyniosło naszej Fundacji bogate doświadczenia, stanowiące solidną podstawę do rozwoju w kolejnych latach. Za to wszystko chcemy dziś serdecznie podziękować Członkom Rady Dyrektorów – za ich zaangażowanie, cenne rady i wsparcie. Słowa szczególnego uznania kierujemy także do liderów organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, w których Fundacja od początku znalazła życzliwych, chętnych do współpracy i pełnych inicjatywy partnerów. Dzięki Wam z satysfakcją możemy zamknąć okres pierwszych pięciu lat w oczekiwaniu na kolejne pięciolecie, w którym nadal będziemy służyć Polsce, a także naszym wspólnym polsko-amerykańskim interesom i wartościom.

John P. Birkelund
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Piąty Rok Działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

„Edukacja w Internecie – Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa”

Pierwszy w Polsce profesjonalny, niekomercyjny portal edukacyjny – www.interklasa.pl – skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców, działa od 2001 r. Jest wspólnym przedsięwzięciem PAFW oraz Programu Interkl@sa. Nowoczesną infrastrukturę techniczną zapewnia Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Portal oferuje bogate zasoby edukacyjne, multimedialne pomoce naukowe, lektury szkolne, testy egzaminacyjne, scenariusze lekcji, serwisy tematyczne, np. Frantice (poświęcony nauce jęz. francuskiego), a także Bibliotekę Multimedialną. Redakcja portalu organizuje konkursy edukacyjne, a dzięki współpracy z European Schoolnet informuje o szkolnych projektach europejskich. Portal zapewnia użytkownikom również pocztę elektroniczną, chat, forum oraz inne serwisy, np. Wirtualną Klasę (wspomagającą nauczanie na odległość), a także Interaktywną Mapę Szkół, udostępniającą dane teleadresowe ponad 28 000 placówek.

Celem programu jest dążenie do modernizacji oświaty oraz wyrównywania szans edukacyjnych uczniów z mniejszych miast i terenów wiejskich – wyniki badań i opinie użytkowników wskazują, że portal dobrze wypełnia swoją rolę. Jego oglądalność sięga ok. 10 mln odsłon miesięcznie. W dużym stopniu korzystają z niego mieszkańcy mniejszych miejscowości (57,7%).

„Interkl@sa” została uznana za najlepszy polski portal edukacyjny przez magazyn „Komputer Świat” oraz wyróżniona europejskim certyfikatem „European Language Label” za serwis Frantice.

Fakty i liczby:

- Bogate zasoby edukacyjne
7 000 publikacji cyfrowych
- Ponad 20 000 zarejestrowanych użytkowników
- Ponad 35 000 subskrybentów biuletynów
- Oglądalność portalu: 10 mln odsłon miesięcznie

Realizator programu:

Fundacja Edukacji Ekonomicznej

„Szkolenia Komputerowe na Odległość”

Wykorzystując efekty programu „Komputer dla Nauczyciela,” Fundacja zainicjowała program szkoleń komputerowych „na odległość”. Realizowane w latach 2002-2004 przedsięwzięcie umożliwiło zainteresowanym nauczycielom nieodpłatne uczestnictwo w szkoleniach dotyczących wykorzystania Internetu.

Nauczyciele poznali mechanizmy korzystania z zasobów Internetu, tworzenia stron www, przygotowywania prezentacji multimedialnych, a także budowania narzędzi sprawdzających wiedzę uczniów (testów, quizów). Dla potrzeb programu opracowano materiały edukacyjne i metody wspierania nauczycieli przez ekspertów w trakcie zaliczania kolejnych zadań. Aby otrzymać certyfikat ukończenia szkoleń, nauczyciele musieli zrealizować dwa moduły: szkoleń na odległość za pośrednictwem serwisu utworzonego na Portalu Interkl@sa oraz warsztatów stacjonarnych, organizowanych w pobliżu miejsc zamieszkania uczestników kursu.

Wszyscy, którzy zaliczyli test końcowy, otrzymali od Fundacji częściową refundację kosztów połączeń z Internetem.

Zainteresowani szkoleniami mogą nadal bezpłatnie korzystać z dorobku programu dzięki Portalowi Interkl@sa.

Fakty i liczby:

- 2 700 nauczycieli skorzystało z oferty szkoleń
- 1 700 ukończyło pierwszy etap szkoleń
- 1 160 otrzymało certyfikat
- Stworzono ogólnodostępne zasoby edukacyjne w serwisie: www.kurs.interklasa.pl

Realizator programu:
Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej

„English Teaching”

Celem programu jest wyrównywanie szans w nauce języka angielskiego dzieci i młodzieży spoza dużych aglomeracji miejskich.

W trzech edycjach programu w wielu szkołach powstały Kluby Miłośników Kultury Anglosaskiej i Języka Angielskiego, w których dzieci i młodzież mają możliwość oglądania anglojęzycznych filmów i dyskusowania z „native speaker’ami”. W szkołach utworzono biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną, założono koła teatralne, zorganizowano konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. W zajęciach uczestniczyło prawie 18 000 uczniów i 1 500 nauczycieli, a pośrednio inicjatywy realizowane w ramach programu dotarły do około 46 000 osób.

Zorganizowano dwa ogólnopolskie spotkania edukacyjne – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw: uczestniczyło w nich 1 000 osób. Pierwsze z nich uruchomiło stałą sieć współpracy na rzecz programu „English Teaching”.

Odbyły się 23 weekendowe szkolenia metodyczne z udziałem 775 nauczycieli języka angielskiego. We współpracy z Fundacją Kościuszkowską 40 nauczycieli ukończyło szkolenie prowadzone przez metodyków z USA, a 68 uczniów uczestniczyło w obozach językowych MENiS i UNESCO. 236 uczniów wzięło udziału w obozie językowym w Warszawie, a 4 uczniów – zwycięzców Olimpiady English Teaching – w zajęciach w Instytucie Języka Angielskiego na Uniwersytecie Pace w USA.

Fakty i liczby:

- 145 projektów edukacyjnych
- 18 000 uczniów i 1 500 nauczycieli objętych bezpośrednio programem

Realizator programu:
Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

„Szkolenia dla Menedżerów Służby Zdrowia”

W 2000 r. rozpoczęty został, we współpracy ze Stowarzyszeniem Menedżerów Opieki Zdrowotnej, program służący unowocześnianiu zarządzania ochroną zdrowia w Polsce. Do udziału zakwalifikowano 22 ośrodki edukacyjne prowadzące studia podyplomowe z zakresu zarządzania opieką zdrowotną. Ośrodki, które przedstawiły najciekawsze projekty doskonalenia szkoleń, otrzymały dofinansowanie na pokrycie 50% kosztów swoich projektów. Lekarze z małych miast i wsi uczestniczący w studiach podyplomowych z zarządzania otrzymali możliwość uzyskania stypendiów na pokrycie części opłat za studia.

Ekspertki z Danii, Holandii, Wielkiej Brytanii, Portugalii i USA zaprezentowali polskim lekarzom doświadczenia w kierowaniu nowoczesnymi systemami opieki zdrowotnej. Przedstawiono organizację opieki zdrowotnej w wielkich aglomeracjach miejskich na przykładach Nowego Jorku i Berlina. W konferencjach zorganizowanych w Warszawie, Toruniu, Krakowie i Lublinie wzięło udział ponad 1 000 lekarzy. Wystąpienia zagranicznych prelegentów zostały umieszczone w pięciu kolejnych publikacjach – w języku polskim i angielskim. Końcowym rezultatem całego przedsięwzięcia będzie opracowanie i wdrożenie społecznej akredytacji programów studiów podyplomowych.

Fakty i liczby:

- 407 stypendiów dla lekarzy z małych miejscowości
- 22 ośrodki szkoleniowe uczestniczące w programie
- Ponad 1 000 uczestników konferencji służących wymianie doświadczeń

Realizator programu:
Stowarzyszenie Menedżerów
Opieki Zdrowotnej

„Równać Szanse”

Celem realizowanego od 2000 r. programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych, a tym samym startu życiowego młodzieży, głównie z gimnazjów i szkół średnich, na terenach wiejskich oraz w miejscowościach do 20 000 mieszkańców.

W ramach programu organizacje pozarządowe, placówki oświatowe oraz grupy młodzieży ubiegają się o dotacje na realizację projektów, które sprzyjają poprawie jakości nauczania, pobudzają aspiracje poznawcze i twórcze, kształtują postawy aktywności i otwartości, zachęcają młodych ludzi do działań na rzecz własnego środowiska i społeczeństwa.

Efekty dotychczasowych pięciu edycji programu, to aktywizacja i integracja lokalnych społeczności wokół inicjatyw na rzecz edukacji dzieci i młodzieży. Powstało kilkadziesiąt nowych lokalnych organizacji pozarządowych, a wiele projektów jest kontynuowanych po zakończeniu finansowego wsparcia przewidzianego w programie.

Dzięki realizowanym projektom młodzież uzyskuje możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły. W ramach programu utworzono bazę danych o przedsięwzięciach godnych naśladowania; aktualizowane informacje są zamieszczane na witrynie internetowej www.rownacszanse.pl.

Fakty i liczby:

- 519 przyznanych dotacji
- 120 000 uczestników realizowanych projektów
- 1 000 uczestników szkoleń

Realizator programu:
Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

„Wolontariat Studencki”

Program wpisuje się w ogólny cel wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkających na wsi i w małych miastach. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy, złożone z dwóch do pięciu osób, realizują w szkołach w czasie wolnym od zajęć – zwłaszcza w weekendy, ferie zimowe i wakacje – przygotowane przez siebie projekty edukacyjne, rozwijające wiedzę, umiejętności i zainteresowania dzieci i młodzieży. Projekty dotyczą określonej dziedziny, przedmiotu, wybranego obszaru aktywności; są to np. zajęcia plastyczne, sportowe, informatyczne, teatralne czy lingwistyczne.

Program promuje postawy aktywne zarówno wśród uczniów, jak i wolontariuszy-studentów, kształtuje w nich poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożliwiając zarazem jednocześnie realizację ich pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

W pierwszej, pilotażowej edycji programu zrealizowanych zostało w różnych regionach Polski ponad 300 projektów edukacyjnych z udziałem blisko tysiąca wolontariuszy.

Nad przedsięwzięciem patronat objął Minister Edukacji Narodowej i Sportu.

Fakty i liczby:

- 335 projektów edukacyjnych, w tym 167 projektów stałych i 168 w okresie wakacji
- 800 studentów-wolontariuszy zaangażowanych w akcję
- 200 szkół współpracujących ze studentami

Realizator Programu:
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu

„Stypendia Pomostowe”

Program został zainicjowany w 2002 r. w odpowiedzi na istotny problem społeczny, jakim jest duża dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program ma ułatwić uzdolnionej młodzieży z małych miast i wsi, szczególnie z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o rozpoczęciu nauki na wyższych uczelniach i pokonanie progu między szkołą średnią a uczelnią, poprzez przyznanie stypendiów na I rok nauki. Na kolejnych latach studiów wyróżniająca się w nauce młodzież może otrzymać pomoc stypendialną w ramach Konkursu „Prymus”.

Program współfinansują: Narodowy Bank Polski, Agencja Nieruchomości Rolnych, Bank Pocztowy SA, Bank Gospodarstwa Krajowego, a także koalicja lokalnych organizacji pozarządowych współpracujących z Fundacją im. Stefana Batorego oraz Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce. Łącznie w trzech edycjach programu fundatorzy zgromadzili 16,5 mln zł, z czego PAFW przekazała 6,3 mln zł.

Większość stypendystów ocenia, że bez pomocy finansowej nie byłaby w stanie podjąć studiów. 22% stypendystów na I roku studiów osiągnęło średnią co najmniej 4,0. Ponad 90% z nich kontynuuje naukę po zakończeniu stypendiów pomostowych.

Patronat medialny nad programem sprawuje „Rzeczpospolita”.

Fakty i liczby:

- Przyznano 4 400 stypendiów
- Ponadprzeciętne wyniki w nauce stypendystów
- 45% studiuje na uniwersytetach, 28% na politechnikach, 12% na uczelniach rolniczych, a 8% na pedagogicznych
- Do każdej złotówki przeznaczonej z budżetu PAFW na stypendia pozyskano prawie dwa złote od innych fundatorów

Realizator programu:

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

„Szkoła Ucząca Się” (SUS)

Zadaniem programu, realizowanego od 2000 r. wspólnie z Centrum Edukacji Obywatelskiej, jest zmiana kultury organizacyjnej szkoły poprzez wprowadzanie zasad „organizacji uczącej się” w codzienną pracę nauczycieli. Punkt wyjścia stanowi samoocena prowadzona zgodnie z zasadami wypracowanymi na podstawie doświadczeń europejskiego projektu „Ocena Jakości Edukacji Szkolnej” (European Pilot Project Evaluating Quality in School Education). Praca szkół skupia się na podnoszeniu jakości w kluczowych obszarach takich, jak: efekty kształcenia i wychowania, nauczanie i uczenie się, szkoła jako instytucja oraz szkoła a środowisko zewnętrzne. W ramach programu szczególny nacisk położony jest na szkoły z terenów wiejskich i małych miast.

Szkoły, które ukończą szkolenia i wprowadzają system zapewniania jakości, wstępują do Klubu

„Szkół Uczących Się” stanowiącego dobrowolne stowarzyszenie. Obecnie skupia on 450 placówek działających na rzecz budowania w szkole systemu zapewnienia jakości, wzajemnej pomocy w samoocenie, współpracy poprzez dzielenie się materiałami i doświadczeniem, doskonalenia nauczycieli. Dzięki programowi SUS w szkołach wzrasta autonomia zespołu nauczycielskiego, poprawia się praca zespołowa, szkoły otwierają się na kontakty z otoczeniem zewnętrznym.

Program stał się inspiracją i podstawą do podjęcia w 2002 r. przez Centrum Edukacji Obywa-

telskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą” ogólnodostępnej akcji „Szkoła z Klasą” w której wzięło udział przeszło 6 000 szkół z całej Polski.

Fakty i liczby:

- 450 szkół w Klubie „Szkół Uczących Się”
- 4 171 nauczycieli ukończyło szkolenia SUS
- Stworzenie internetowej bazy materiałów i narzędzi

Realizator programu:

Centrum Edukacji Obywatelskiej

Rozwój społeczności lokalnych

„Działaj Lokalnie”

Celem realizowanego od 2000 r. programu jest wspieranie inicjatyw obywatelskich, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów i pobudzaniu nowych aspiracji wśród społeczności wiejskich i w małych miastach. Poprzez dotacje przyznawane w otwartych konkursach grantowych, oferowana jest pomoc w budowaniu aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania.

„Działaj Lokalnie” wspiera różnorakie przedsięwzięcia, bowiem każda społeczność jest inna: inni są ludzie, zasoby lokalne, potrzeby, tradycje i doświadczenia. Mieszkańcy poszczególnych miejscowości wybierają także różne metody osiągania celów.

Dotacje przyznawane są zarówno w konkursach ogólnopolskich, jak i poprzez 30 lokalnych organizacji grantowych, działających na obszarze od kilku gmin do kilku powiatów.

Program „Działaj Lokalnie” wyraźnie odpowiedział na zapotrzebowanie społeczne, o czym świadczy fakt, że w jego pierwszych trzech edycjach zgłoszono ponad 1 300 projektów. Wśród ostatecznie zatwierdzonych i sfinansowanych znalazły się zarówno projekty kulturalno-educacyjne, jak i promujące turystykę, czy przedsiębiorczość. Inicjatywy te dotyczą m. in. aktywizacji zawodowej, usług socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałania patologiom wśród dzieci i młodzieży, poprawy bezpieczeństwa publicznego, odtwarzania dziedzictwa kulturowego, a także ochrony przyrody. Ich wspólnym mianownikiem i efektem jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować i reagować na nowe problemy.

Patronem medialnym III edycji programu była TVP3.

Fakty i liczby:

- Dofinansowano 565 projektów w 4 edycjach programu
- Zorganizowano 5 200 imprez otwartych
- W projekty zaangażowało się ponad 16 000 wolontariuszy
- Wypracowano modelowe inicjatywy lokalne – ich przykłady są dostępne na stronie www.filantropia.org.pl

Realizator programu:

Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

„Towarzystwo Wzajemnej Informacji (TWI)”

Program jest realizowany od 2000 r. Jego cel to wspieranie inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych, poprzez ułatwienie dostępu do rzetelnej informacji i porad niezbędnych w ich funkcjonowaniu. Dzięki „TWI” zainteresowani mają bezpośredni dostęp do wiedzy z zakresu prawa, księgowości, najciekawszych projektów – inicjatyw obywatelskich, szkoleń, konferencji, czy dostępnych funduszy. Cenne inicjatywy promowane są także wśród ogółu społeczeństwa, w środowisku biznesu, mediów i administracji publicznej.

„TWI” to system informacyjny składający się z wielu narzędzi. Najważniejszym z nich jest Portal Organizacji Pozarządowych www.ngo.pl, będący unikatowym przedsięwzięciem na skalę europejską. Oprócz portalu system ten tworzą: Informatorium, ogólnopolska Infolinia 0-801-646-719, seria broszur Warto Wiedzieć Więcej (3*W) – poradników dla organizacji pozarządowych, a także wydawnictwo „Gazeta.ngo.pl”, które w nakładzie 5 000 egzemplarzy co miesiąc dociera z informacjami ważnymi dla trzeciego sektora do miejsc, gdzie nie ma dostępu do Internetu.

Ważnym segmentem programu są bazy danych. Gromadzą one największy w Polsce zbiór informacji o organizacjach pozarządowych. Jednym z nich jest kompleksowa baza organizacji pożytku publicznego. Przy realizacji programu współpracuje kilkadziesiąt organizacji z całej Polski, a tysiące korzysta z tej wspólnej pracy.

Fakty i liczby:

- Portal www.ngo.pl odwiedza ponad 10 000 użytkowników dziennie
- Wydano 200 000 broszur 3*W
- Udzielono prawie 20 000 porad

Realizator programu:
Stowarzyszenie Klon/Jawor

„Zarządzanie Finansami w Organizacjach Pozarządowych”

Celem programu zainicjowanego w roku 2001, jest poprawa jakości zarządzania finansami w instytucjach typu non-profit. Zrealizowano trzy edy-

cje programu, w których wzięło udział 1 000 osób, w większości z małych miejscowości.

Uczestnicy szkoleń zdobyli wiedzę m. in. na temat ustawy o rachunkowości, procedur zamówień publicznych, prowadzenia działalności gospodarczej, pisania wniosków o dotacje, współpracy z samorządem lokalnym, rozliczeń

ze sponsorem. Zainteresowaniem cieszyły się zajęcia na temat bankowości internetowej i prowadzenia księgowości komputerowej. Szkolenia przeprowadzono z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informatycznych.

Uzupełnieniem programu jest serwis internetowy „Zapytaj Eksperta”. Wydano również serię poradników dla księgowych, uzupełnionych o CD-ROM z aktami prawnymi i wzorami dokumentów. Program cieszy się dużym zainteresowaniem, a uczestnicy bardzo wysoko ocenili jego przydatność.

Partnerem współfinansującym program jest Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga, ustanowiona przez Bank Handlowy SA w Warszawie.

Fakty i liczby:

- 1 000 przeszkolonych osób na 40 kursach
- 7 poradników oraz 2 CD-ROMY
- Serwis internetowy „Zapytaj Eksperta” na www.frso.pl

Realizator programu:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

„Bezrobocie – co robić?”

Program, rozpoczęty w 2001 r., koncentruje się na pobudzaniu inicjatyw lokalnych na rzecz zwalczania bezrobocia i jego skutków. Prowadzony jest przy wykorzystaniu metody outplacementu – przystosowanej w ramach programu do potrzeb i możliwości polskich organizacji pozarządowych i lokalnych partnerów społecznych.

Zrealizowano pięć projektów skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych: pielę-

gniarek, kolejarzy, mieszkańców wsi, a także młodzieży wchodzącej na rynek pracy.

Obok upowszechniania informacji o outplacementie, prowadzenia szkoleń dla specjalistów rynku pracy i konkursu grantowego, wspierane są również instytucje rynku pracy poprzez doradztwo w zakresie przygotowywania projektów z wykorzystaniem metody outplacementu.

W ramach przedsięwzięcia powstała witryna internetowa www.bezrobocie.org.pl, która udostępni doświadczenia programu.

Fakty i liczby:

- 1 165 beneficjentów pięciu projektów pilotażowych; 45% znalazło zatrudnienie tuż po zakończeniu projektów
- 26 przeszkolonych specjalistów-trenerów metody outplacementu
- 199 uczestników szkoleń „Akademii Outplacementu”
- konkurs grantowy: 8 projektów w trakcie realizacji, kolejne w przygotowaniu
- Poradnik outplacementu „Bezrobocie-co robić?”
- Serwis doradczy na witrynie www.bezrobocie.org.pl

Realizator programu:

Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych

„Wieś Aktywna – budowanie społeczeństwa informacyjnego” (e-VITA)

Przedsięwzięcie jest kontynuacją programu VITA, realizowanego w latach 2001-2003. Jego celem jest promocja wykorzystania technologii informacyjnych w rozwoju lokalnym. Jest ono skierowane do społeczności wsi i małych miast, przede wszystkim do samorządu, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i młodzieży.

Program realizowany jest pilotażowo w sześciu gminach: Białogardzie, Cekcynie, Małym

Płocku, Reczu, Stoszowicach i Zelowie. Wybrano je w drodze konkursu. Zaplanowano pilotażowe wdrożenia infrastruktury teleinformatycznej, wsparte szkoleniami, doradztwem i grantami na realizację lokalnych projektów wykorzystania nowych technologii. Dzięki programowi jego uczestnicy zwiększą swoje umiejętności wykorzystania komputerów i Internetu w pozyskiwaniu miejsc pracy, rozwoju gospodarstw i przedsiębiorstw oraz w realizacji różnych projektów społecznych.

Doświadczenia i wiedza zdobyte w trakcie pilotażu zostaną przekazane innym lokalnym społecznościom podczas seminariów, za pośrednictwem publikacji oraz portalu internetowego – Witryny Wiejskiej (www.witrynawiejska.org.pl).

Dzięki programowi samorządy uzyskają także wiedzę pomocną przy opracowywaniu projektów finansowanych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Partnerzy PAFW – Fundacja Wspomaganie Wsi i Cisco Systems (Cisco Foundation) – wnieśli znaczne środki własne na realizację programu.

Fakty i liczby:

- 6 gmin uczestniczy w pilotażowej fazie programu
- 600 mieszkańców wsi uczy się korzystać z komputerów i Internetu
- Powstaje 15 lokalnych projektów wykorzystania IT w rozwoju wsi
- 1 200 osób poszerza swoją wiedzę na temat wykorzystania IT w lokalnym rozwoju podczas konferencji i seminariów
- Witryna Wiejska staje się przydatnym źródłem informacji

Realizator programu:

Fundacja Wspomaganie Wsi

Konkurs „Pro Publico Bono”

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został ogłoszony w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od roku 2001 Konkurs organizowany jest pod auspicjami Rzecznika Praw Obywatelskich. Od roku 2000 PAFW jest głównym fundatorem nagród konkursowych.

Celem Konkursu jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej

społeczności – w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej. W Kapitułę Konkursu, której przewodniczy prof. Andrzej Zoll, zasiadają znane osobistości oraz laureaci głównych nagród poprzedniej edycji. Kapituła przy ocenie zgłaszanej inicjatywy bierze pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konkurencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględnia stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami.

Wyróżnione organizacje otrzymują nagrody pieniężne, które najczęściej służą kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć. Uroczysta ceremonia wręczenia nagród odbywa się 11 listopada w Krakowie.

Laureaci kolejnych edycji Konkursu są włączani w sieć współpracy z nagrodzonymi w poprzednich latach, za pośrednictwem internetowego forum dyskusyjnego (www.propublicobono.pl) oraz seminariów tematycznych.

W sumie, w dotychczasowych 6 edycjach Konkursu nagrodzono 114 inicjatyw i organizacji. Inicjatywy te potwierdzają żywotność społeczeństwa obywatelskiego, a także wciąż nie w pełni wykorzystany jego potencjał.

Fakty i liczby:

- 6 edycji Konkursu
- 114 nagrodzonych inicjatyw

Realizator programu:

Fundacja Konkursu Pro Publico Bono

„Obywatele i Samorząd Lokalny”

Program, realizowany w latach 2002-2004, był skierowany do organizacji pozarządowych z gmin do 50 000 mieszkańców. Jego celem była poprawa relacji pomiędzy samorządem a lokalną społecznością, przede wszystkim – sprzyjanie tworzeniu stałych i przejrzystych mechanizmów współpracy samorządów z organizacjami i mieszkańcami tych miejscowości.

W konkursie grantowym wybrano 22 najciekawsze projekty spośród 186 zgłoszonych propozycji. Projekty realizowane były między innymi w małych Zaleszanych, ale także w Cieszynie, Iławie, Szczycinie, Radlinie, czy Żywcu. Dzięki tym inicjatywom społeczności 22 gmin zostały zaangażowane w istotne dla nich sprawy, a przedstawiciele samorządów nabrali przeświadczenia, że przy wykonywaniu ważnych zadań społecznych mogą oprzeć się na organizacjach pozarządowych.

Program zaowocował również powstaniem „Kart Współpracy”, opracowanych wspólnie przez przedstawicieli samorządów i trzeciego sektora, a także stworzeniem mechanizmów wymiany informacji pomiędzy nimi – w formie publikacji, lokalnych wizyt studyjnych itp. Rezultaty programu oraz wyniki jego zewnętrznej ewaluacji dostępne są na stronie www.frdl.org.pl. Doświadczenia programu stanowiły podstawę do uruchomienia pilotażowego przedsięwzięcia „Przejrzysta Gmina”, a następnie masowej akcji „Przejrzysta Polska”.

Fakty i liczby:

- 22 zrealizowane projekty
- Powstało 16 „Kart Współpracy” samorządów z organizacjami pozarządowymi
- Na bazie doświadczeń programu opracowano przedsięwzięcie „Przejrzysta Gmina”

Realizator programu:

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

„Przejrzysta Gmina”

Adresatem przedsięwzięcia realizowanego od roku 2004 są samorządy lokalne, a jego celem jest pobudzanie, wspieranie i nagłaśnianie wysiłków lokalnych społeczności na rzecz poprawy jakości i promowania właściwych standardów życia publicznego w małych miejscowościach.

Przedsięwzięcie, w dużej mierze wyrastające z doświadczeń programu „Obywatele i Sa-

morząd Lokalny”, stanowi wspólną inicjatywę PAFW, Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej, „Gazety Wyborczej”, Fundacji im. Stefana Batorego, Centrum Edukacji Obywatelskiej oraz Banku Światowego.

W pierwszej, pilotażowej fazie – „Laboratorium” – wzięło udział 16 samorządów, które przy współpracy z organizacjami pozarządowymi podjęły się stosowania następujących zasad: przejrzystości (dobrze poinformowani obywatele), partycypacji społecznej (aktywna społeczność lokalna), przewidywalności (m. in. plany rozwoju), rozliczalności (budżet samorządu czytelny dla obywateli), fachowości (m. in. zatrudnianie na drodze konkursu), braku tolerancji dla korupcji (m. in. kodeks etyki urzędników).

W efekcie fazy pilotażowej przygotowano 16 samorządów do roli konsultantów dla akcji masowej „Przejrzysta Polska”, w której chęć uczestnictwa zgłosiło 800 gmin z całej Polski, gotowych wcielić w życie zestaw zadań wypracowanych w „Laboratorium”. Gminy, które uporają się z wybranymi zadaniami, będą promowane w mediach i otrzymają certyfikat uczestnictwa. Wysitek włożony w realizację zadań powinien przełożyć się na poprawę funkcjonowania urzędów, a także na wzrost zaufania do samorządów ze strony społeczności lokalnej oraz potencjalnych inwestorów.

Fakty i liczby:

- 160 wizyt konsultacyjnych
- 16 informacyjnych spotkań regionalnych dla 762 przedstawicieli samorządów
- 35 spotkań z liderami organizacji pozarządowych

Realizator programu:
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

„EURO-NGO”

Realizowany od 2003 r. program ma na celu tworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania organizacji pozarządowych po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

W ramach programu powstał ogólnodostępny system informowania i doradztwa w zakresie zasad i mechanizmów funkcjonowania funduszy unijnych dla inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych. W ciągu roku przeszkolono 203 osoby, wyłonione w drodze ogólnopolskiego konkursu (spośród blisko 800 chętnych), w zakresie świadczenia usług doradczych dla organizacji pozarządowych w dostępie do środków unijnych. Osoby te wzięły udział w 100-godzinym cyklu specjalistycznych szkoleń prowadzonych przez ekspertów z administracji publicznej, unijnej oraz trzeciego sektora. Specjaliści zdali egzamin końcowy i otrzymali certyfikat potwierdzający zdobytą wiedzę.

Od 2004 r. kilkusobowe zespoły specjalistów w każdym województwie przygotowują liderów lokalnych organizacji, zwłaszcza z terenów wiejskich i małych miast, do efektywnego pozyskiwania i wykorzystywania środków UE. Z usług informacyjno-doradczych specjalistów EURO-NGO skorzystało dotąd blisko 6 500 osób, a uczestnikami ponad 200 szkoleń i 170 spotkań informacyjnych było ok. 11 000 osób, reprezentujących ponad 2 600 organizacji. W ramach programu budowane są także mechanizmy współpracy organizacji pozarządowych, administracji publicznej i biznesu w zakresie planowania i wykorzystania środków UE na rozwój regionalny.

Specjaliści EURO-NGO współpracują z Łącznikami ds. Funduszy Strukturalnych (ustanowionymi z inicjatywy Fundacji im. Stefana Batorego) oraz z Przedstawicielstwem Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli.

Fakty i liczby:

- 203 przeszkolonych specjalistów
- 11 000 uczestników szkoleń prowadzonych przez specjalistów EURO-NGO
- Blisko 6 500 osób uzyskało informacje i porady od specjalistów
- Powstała strona programu: www.euro-ngo.org.pl, zawierająca pomocne informacje

Realizator programu:
Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT

Obywatel w demokratycznym państwie prawa

„Obywatel i Prawo”

Celem pierwszej edycji programu (realizowanej w latach 2002-2003) było wsparcie rozwoju różnych społecznych form poradnictwa obywatelskiego i informacji prawnej, szczególnie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Jednym ze środków była popularyzacja idei bezpłatnego poradnictwa wśród organizacji pozarządowych, prawników i studentów prawa. W otwartym konkursie grantowym dofinansowano 22 projekty. Projekty dotyczące poradnictwa dla ogółu obywateli realizowały głównie Biura Porad Obywatelskich oraz uniwersyteckie Kliniki Prawa. Jednocześnie wsparto specjalistyczne poradnictwo, skierowane do takich grup społecznych, jak: ofiary przemocy, osoby bezrobotne, niepełnosprawni, pacjenci w trudnej sytuacji czy członkowie rodzin zagrożonych patologią.

Poszerzono dostęp do informacji prawnej w środowiskach wiejskich i w małych miastach poprzez otwarcie 85 nowych punktów porad. Poprawiono jakość poradnictwa m.in. dzięki wykorzystaniu Internetu i stworzeniu baz danych. Zaangażowano do współpracy blisko 600 wolontariuszy, przeprowadzono ponad 300 szkoleń. Łącznie w ramach programu udzielono około 40 000 porad dla ponad 30 000 osób. Ponadto uruchomiono platformę wymiany doświadczeń dla organizacji zajmujących się informacją prawną. Równocześnie organizacje te podjęły współpracę z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich w zakresie monitorowania problemów prawnych obywateli.

W roku 2005 uruchomiono drugą, dwuletnią edycję programu.

Fakty i liczby:

- 22 zrealizowane projekty
- Blisko 40 000 porad dla 30 000 osób
- Zaangażowanie ok. 600 wolontariuszy
- Odbyły się 174 seminaria i warsztaty, wydano 24 publikacje
- Otwarto 85 nowych punktów porad prawnych

Realizator programu:
Instytut Spraw Publicznych

„Wspieranie Reform Prawnych – Szkolenia Komputerowe”

W 2001 r. Fundacja zainicjowała program, którego celem było wsparcie podejmowanych w Polsce działań na rzecz poprawy efektywności wykonywania zawodu przez pracowników wymiaru sprawiedliwości. W ramach programu zorganizowano system szkoleń na temat wykorzystania nowoczesnych technik komputerowych. Utworzono centra edukacji komputerowej – w Białymstoku, Wrocławiu, Szczecinie, Krakowie oraz w Gdańsku i Warszawie.

Każde centrum wyposażono w trzynaście stanowisk komputerowych oraz dodatkowy sprzęt taki, jak drukarki, skanery i projektory. Tematyka zajęć obejmuje: podstawy obsługi komputera, pracę z edytorami tekstów, specjalistyczne programy prawnicze, a także wykorzystanie Internetu w usprawnieniu komunikacji i zdobywaniu danych.

Dzięki sprawnej organizacji szkoleń i dużemu zaangażowaniu samych sędziów, którzy

społecznie nadzorowali przebieg szkoleń w centrach, koszt szkoleń był zdecydowanie niższy od innych tego typu oferowanych w Polsce. Wysoki poziom kursów oraz liczba przeszkolonych osób dowodzą, że opracowana metoda i program sprawdziły się.

Po zakończeniu finansowania przez PAFW, szkolenia są kontynuowane ze środków własnych sądów i Ministerstwa Sprawiedliwości RP.

Fakty i liczby:

- Utworzono 6 centrów komputerowych
- Blisko 4 000 przeszkolonych osób
- 322 kursy komputerowe
- Blisko 7 000 godzin kursów

Realizator programu:

Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”

Upowszechnianie polskich doświadczeń związanych z transformacją

„Przemiany w Regionie” (RITA)

Rozpoczęty w 2001 r. program jest adresowany do organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

W czterech edycjach programu przyznawano dotacje w dwóch kategoriach:

- „Współpracujemy lokalnie”, w ramach której wspierane są inicjatywy transgraniczne realizowane wspólnie z partnerami z krajów sąsiedzkich,
- „Dzielimy się polskimi doświadczeniami” – organizacje pozarządowe oferują polskie doświadczenia w zakresie transformacji, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, w tym wzmocnienia trzeciego sektora, przekształceń w samorządzie terytorialnym, rozwoju edukacji, a także funkcjonowania wolnych mediów.

Od 2003 r. nową inicjatywą są wizyty studyjne w Polsce („Study Tours to Poland”) dla liderów

studenckich i młodych profesjonalistów. Celem wizyt jest przybliżanie współczesnych realiów Polski i Europy obywatelom z krajów regionu, zwłaszcza z Ukrainy, Białorusi i Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej.

W ramach programu powstała „Grupa Zagranica”, skupiająca polskie organizacje pozarządowe działające zagranicą, dla których „Grupa” jest platformą współpracy i wymiany doświadczeń.

Fakty i liczby:

- Zrealizowano 250 projektów
- 300 osób z wizytą studyjną w Polsce
- „Grupa Zagranica” – skuteczna platforma współpracy

Realizator programu:

Fundacja Edukacja dla Demokracji

„Stypendia im. Lane’a Kirklanda”

Program, realizowany od roku 2000, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej przedstawicielom krajów Europy Środkowej i Wschodniej w ramach dwusemestralnych studiów uzupełniających na polskich uczelniach. Adresowany jest do młodych ludzi z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Gruzji, Mołdowy oraz Litwy i Słowacji, a od 2005 roku – także z Armenii. W ramach indywidualnych trybów studiów 50 stypendystów Kirklanda zajmuje się problematyką z zakresu ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych.

Program rozpoczyna się we wrześniu kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjno-merytoryczne oraz staże w instytucjach państwowych i prywatnych.

W programie uczestniczyło już 179 stypendystów z: Ukrainy – 90 osób, Białorusi – 52, Rosji (Obwód Kaliningradzki) – 11, Litwy – 11, Słowacji – 9, Gruzji – 3, Mołdowy – 3. Największe grupy reprezentowały następujące dziedziny: ekonomii i zarządzania – 68 osób, administracji publicznej – 46 i prawa – 43. Przeważają osoby pracujące naukowo (76 osób), a następnie przedstawiciele biznesu (30) i urzędnicy (25).

Po zakończeniu pobytu w Polsce z absolwentami utrzymywany jest kontakt. Co pół roku rozsyłane są do nich biuletyny oraz listy informujące o przebiegu bieżącej edycji programu, bądź ogłoszeniu kolejnej. Co dwa lata organizowane są konferencje dla wszystkich byłych i aktualnych uczestników programu.

Fakty i liczby:

- 179 stypendystów z 7 krajów
- Witryna internetowa:
www.programkirklanda.engo.pl

Realizator programu:
Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

Programy

Inicjatywy w zakresie edukacji

Polski Portal Edukacyjny „Interkl@sa”

Realizator programu: Fundacja Edukacji Ekonomicznej
www.interklasa.pl

Szkolenia Komputerowe na Odległość

Realizator programu: Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej
www.kurs.interklasa.pl

English Teaching

Realizator programu: Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”
www.englishteaching.pl

Szkolenia dla Menedżerów Służby Zdrowia

Realizator programu: Stowarzyszenie Menedżerów Opieki Zdrowotnej
www.stomoz.pl

Szkoła Ucząca Się (SUS)

Realizator programu: Centrum Edukacji Obywatelskiej
www.ceo.org.pl

Równać Szanse

Realizator programu: Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży
www.rownacszanse.pl

Wolontariat Studencki

Realizator programu: Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu
www.wolontariat.edu.pl

Stypendia Pomostowe

Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości
www.fep.lodz.pl

Obywatel w demokratycznym państwie prawa

Wspieranie Reform Prawnych: Szkolenia Komputerowe

Realizator programu: Fundacja Centrum Szkolenia Sędziów Polskich „Iustitia”
www.iustitia.pl

Obywatel i Prawo

Realizator programu: Instytut Spraw Publicznych
www.isp.org.pl

Rozwój społeczności lokalnych

Towarzystwo Wzajemnej Informacji (TWI)

Realizator programu: Stowarzyszenie Klon/Jawor

www.ngo.pl

Działaj Lokalnie

Realizator programu: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

www.dzialajlokalnie.pl

Bezrobocie – co robić?

Realizator programu: Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych

www.bezrobocie.org.pl

Wieś Aktywna (e-VITA)

Realizator programu: Fundacja Wspomagania Wsi

www.witrynawiejska.org.pl

Konkurs „Pro Publico Bono”

Realizator programu: Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

www.propublicobono.pl

EURO-NGO

Realizator programu: Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT

www.euro-ngo.pl

Obywatele i Samorząd Lokalny

Realizator programu: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

www.frdl.org.pl

Przejrzysta Gmina

Realizator programu: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

www.frdl.org.pl

Upowszechnianie polskich doświadczeń związanych z transformacją

Stypendia im. Lane’a Kirklanda

Realizator programu: Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

www.programkirklanda.engo.pl

Przemiany w Regionie (RITA)

Realizator programu: Fundacja Edukacja dla Demokracji

www.edudemo.org.pl

Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Do Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności:

Naszym zdaniem, załączony bilans, sprawozdanie z działalności operacyjnej oraz sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Fundacją”) na dzień 31 grudnia 2004 r. oraz zmiany aktywów netto i przepływów środków pieniężnych za rok zakończony tą datą, stosownie do zasad rachunkowości ogólnie przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Sporządzenie tego sprawozdania finansowego jest obowiązkiem Zarządu Fundacji. Naszym obowiązkiem jest wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie to przeprowadziliśmy stosownie do standardów badania sprawozdań finansowych przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, które wymagają abyśmy zaplanowali i przeprowadzili badanie w celu osiągnięcia zadowalającej pewności, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnych błędów. Badanie obejmuje sprawdzenie, na podstawie wybranej próby, dowodów potwierdzających kwoty i informacje wykazane w sprawozdaniu finansowym, ocenę stosowanych zasad rachunkowości oraz istotnych oszacowań dokonanych przez Zarząd oraz ogólną ocenę prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że nasze badanie stanowi wystarczającą podstawę dla wyrażenia opinii.

15 marca 2005 r.

Sprawozdanie Finansowe

Bilans na 31 grudnia 2004 r.

AKTYWA

AKTYWA:

Środki pieniężne (Nota 6)	\$ 4.572.691
Papiery wartościowe o stałej stopie dochodu (Nota 6)	49.311.551
Inwestycje kapitałowe (Nota 6)	180.592.125
Środki trwałe netto (Nota 7)	45.726
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa	<u>88.971</u>
Aktywa razem	<u>\$ 234.611.064</u>

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Noty 1, 5)	\$ 3.253.322
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	<u>231.210</u>
Zobowiązania razem	<u>3.484.532</u>

AKTYWA NETTO:

Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom (Noty 2, 4)	<u>231.126.532</u>
Zobowiązania i aktywa netto razem	<u>\$ 234.611.064</u>

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z działalności operacyjnej za rok zakończony 31 grudnia 2004 r.

Zmiany aktywów netto nie podlegających ograniczeniom:

Przychody:

Odsetki i dywidendy	\$ 3.374.637
Dofinansowanie (Nota 4)	3.000.000
Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych	<u>18.630.648</u>
Przychody razem	<u>25.005.285</u>

Koszty:

Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	686.748
Koszty działalności operacyjnej	388.248
Koszty wynajmu	132.664
Amortyzacja	<u>23.500</u>
Koszty razem	<u>1.231.160</u>
Nadwyżka przychodów nad kosztami, przed odliczeniem dotacji	23.774.125
Dotacje (Noty 1, 5)	<u>(7.920.742)</u>
Łączny wzrost wartości aktywów netto nie podlegających ograniczeniom	15.853.383
Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom na początek roku	<u>215.273.149</u>
Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom na koniec roku	<u>\$ 231.126.532</u>

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2004 r.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto	\$ 15.853.383
Korekty w celu uzgodnienia wzrostu aktywów netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:	
Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych	(18.630.648)
Amortyzacja	23.500
Zwiększenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych aktywów	(45.945)
Zwiększenie stanu zobowiązań	49.039
Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dotacji	2.240.791
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	<u>(509.880)</u>

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Przychody ze sprzedaży/umorzenia papierów wartościowych	32.724.729
Nabycie papierów wartościowych	(30.739.480)
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego	(37.354)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	<u>1.947.895</u>
Zmiana stanu środków pieniężnych	1.438.015
Środki pieniężne na początek roku	<u>3.134.676</u>
Środki pieniężne na koniec roku	<u>\$ 4.572.691</u>

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część sprawozdania finansowego.

Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego na dzień 31 grudnia 2004 r.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”) jest amerykańskim podmiotem nie mającym na celu generowania zysku, który został założony 11 sierpnia 1999 r. na mocy umowy pomiędzy Polsko-Amerykańskim Funduszem Przedsiębiorczości (zwanym dalej „Funduszem”) a Rządem Stanów Zjednoczonych. Fundacja została powołana do realizacji celów określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act”) poprzez rozwijanie skutecznych programów i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych służących umacnianiu pomyślnego przejścia Polski do demokracji i gospodarki rynkowej.

Fundacja koncentruje swoje wysiłki na czterech głównych obszarach tematycznych: (i) inicjatywy w zakresie edukacji, (ii) rozwój społeczności lokalnych, (iii) upowszechnianie polskich doświadczeń związanych z transformacją oraz (iv) obywatel w demokratycznym państwie prawa. Do realizacji celów związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną zarządzającą danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo, którego celem jest promocja Fundacji, gromadzenie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zasadami prowadzenia rachunkowości dla organizacji nie nastawionych na generowanie zysku, Fundacja jest zobowiązana do klasyfikacji informacji o swojej działalności i sytuacji finansowej w podziale na grupy aktywów netto. Zgodnie z Umową o udzielenie dotacji (określoną w Nocie 4) na dzień 31 grudnia 2004 r. całość salda aktywów netto sklasyfikowano jako nie podlegające ograniczeniom. Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom to takie aktywa netto, które nie są ograniczone warunkami narzuconymi przez fundatora.

3. PODSTAWOWE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zasadami rachunkowości wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń mających wpływ na wysokość wykazywanych aktywów i zobowiązań oraz wykazywanie aktywów i zobowiązań warunkowych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego, jak również na wysokość wykazywanych przychodów i kosztów w okresie sprawozdawczym. Rzeczywiste wyniki mogą różnić się od danych szacunkowych.

Inwestycje

Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie dochodu wycenia się zazwyczaj na podstawie ceny zamknięcia podawanej przez najważniejsze giełdy. Jednakże, niektóre papiery wartościowe wycenia się na podstawie ich rentowności lub cen papierów wartościowych o porównywalnej jakości, kuponie, zapadalności czy rodzaju oraz informacji o ich wartości pochodzących od maklerów i dealerów.

Fundacja korzysta z usług profesjonalistów w zakresie zarządzania inwestycjami, którzy nadzorują stan inwestycji Fundacji i podejmują decyzje inwestycyjne zgodnie z jego polityką inwestycyjną.

Środki pieniężne

Dla celów sprawozdania z przepływu środków pieniężnych, do (pozostałych) środków pieniężnych (zrównane z nimi) Fundacja zalicza wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i terminie zapadalności do trzech miesięcy.

Dotacje

Koszty z tytułu dotacji i zobowiązania z tytułu dotacji są ujmowane odpowiednio w sprawozdaniu z działalności operacyjnej i bilansie z chwilą zatwierdzenia dotacji zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z odbiorcą dotacji oraz podpisania umowy dotacji przez obie strony.

Przeliczanie walut

Walutą funkcjonalną polskiego przedstawicielstwa Fundacji jest złoty polski. Wydatki dokonywane w złotych są przeliczane na dolary amerykańskie według średniego kursu waluty obowiązującego w danym okresie. Aktywa i pasywa wyrażone w złotych są przeliczane na koniec roku według kursu spot. Różnice kursowe są wykazywane w sprawozdaniu z działalności operacyjnej.

Usługi świadczone bezpłatnie

Członkowie Rady Dyrektorów Fundacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Członkowie ci poświęcają znaczną ilość czasu na rzecz Fundacji. W sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu otrzymanych w ten sposób nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Fundacji, nie będący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za usługi doradcze oraz pracę na rzecz Fundacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2004 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów wyniosło 34.000 USD.

Amortyzacja

Sprzęt komputerowy, meble, wyposażenie i samochody amortyzowane są metodą liniową w okresie ich gospodarczego użytkowania, który wynosi od trzech do pięciu lat. Inwestycje w obcych środkach trwałych amortyzowane są metodą liniową przez krótszy z następujących okresów: okres ich gospodarczego użytkowania lub okres wynajmu.

Koszty operacyjne

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia, poniesione w związku z działalnością Fundacji oraz koszty ogólnego zarządu są klasyfikowane jako koszty operacyjne.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez drugą stronę tej umowy. O ile nie zaznaczono inaczej, Fundacja zazwyczaj nie wymaga zabezpieczenia lub innej gwarancji, aby finansować instrumenty, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2004 r. ryzyko kredytowe ponoszone przez Fundację dotyczyło głównie instrumentów dłużnych znajdujących się w jej portfelu. Maksymalne ryzyko poniesienia straty z tytułu tych instrumentów finansowych obrazują kwoty przedstawione w bilansie.

4. DOTACJE Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz na podstawie porozumienia z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 milionów USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł 211 milionów USD do Fundacji do dnia 31 grudnia 2004 r. Zgodnie z warunkami umowy dotacji zawartej pomiędzy Funduszem a Fundacją, z późniejszymi zmianami („Umowa dotacji”), Fundacja działa jako fundusz wieczysty, finansujący się w perspektywie długoterminowej z rocznych odsetek generowanych przez fundusz wieczysty ponad kwotę rocznych wypłat na rzecz beneficjentów oraz wydatków określonych w Umowie dotacji.

Zgodnie z warunkami Umowy dotacji, Fundusz ma prawo zażądać zwrotu lub przekazania całości lub dowolnej części funduszu wieczystego wypłaconego lub przekazanego Fundacji, łącznie z odsetkami, jeżeli zaistnieją przyczyny określone w Sekcji 801 ustawy o popieraniu demokracji w Europie Wschodniej („SEED Act”).

5. DOTACJE ORAZ ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOTACJI

Dotacje

Zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zasadami rachunkowości, Fundacja ma obowiązek zaksięgować w koszty łączną kwotę dotacji z chwilą podpisania umowy dotacji. W miarę

opracowywania programów Fundacja i odbiorca dotacji mogą uzgodnić zmniejszenie kwoty dotacji w celu odzwierciedlenia zmian w programie, których nie można było przewidzieć w chwili podpisywania umowy dotacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2004 r. Fundacja podpisała nowe umowy dotacji o wartości 7.921.636 USD oraz zmniejszyła wartość umów dotacji podpisanych w latach ubiegłych o kwotę 894 USD, co dało koszt dotacji w kwocie netto 7.920.742 USD, który wykazano w załączonym sprawozdaniu z działalności operacyjnej.

Zobowiązania z tytułu dotacji

Za każdym razem, gdy Fundacja księguje koszt w celu odzwierciedlenia podpisania nowej umowy dotacji, księguje również zobowiązanie z tytułu dotacji w celu odzwierciedlenia zobowiązania do sfinansowania pełnej kwoty tej dotacji. W praktyce Fundacja zazwyczaj wypłaca dotacje stopniowo, w miarę jak powstaje zapotrzebowanie na środki do pokrycia kosztów każdego programu. W wyniku tego, kwota zaksięgowana jako koszt dotacji w sprawozdaniu z działalności operacyjnej z reguły nie jest równa kwocie dotacji wypłaconych przez Fundację w danym roku obrotowym. W roku zakończonym 31 grudnia 2004 r. Fundacja wypłaciła dotacje o wartości 6.280.639 USD w porównaniu z 7.920.742 USD kosztów z tytułu dotacji wykazanych w załączonym sprawozdaniu z działalności operacyjnej. Zobowiązania z tytułu dotacji wzrosły o 1.640.103 USD w ciągu 2004 r. Zobowiązania z tytułu dotacji wyrażone w złotych polskich przeliczono na dolary amerykańskie według kursu obowiązującego na koniec roku. W rezultacie wykazano korektę z przeliczenia w wysokości 600.688 USD, która powiększyła zobowiązania z tytułu dotacji do kwoty 3.253.322 USD na dzień 31 grudnia 2004 r.

Poniżej przedstawiono zmiany stanu zobowiązań z tytułu dotacji za rok zakończony 31 grudnia 2004 r. (w USD):

Dotacje wypłacone		\$ (6.280.639)
Wartość podpisanych umów dotacji	\$ 7.921.636	
Zmniejszenie kwoty umów dotacji podpisanych w latach ubiegłych	(894)	
Koszty dotacji wykazane w sprawozdaniu z działalności operacyjnej		7.920.742
Zmiana netto stanu zobowiązań z tytułu dotacji		1.640.103
Korekta z przeliczenia zobowiązań z tytułu dotacji na dolary amerykańskie		600.688
Zobowiązania z tytułu dotacji na początek okresu		1.012.531
Zobowiązania z tytułu dotacji na koniec okresu		\$ 3.253.322

Ponadto, na dzień 31 grudnia 2004 r. Fundacja zatwierdziła 13 dotacji o łącznej wartości 7,0 mln USD, które były jeszcze przedmiotem negocjacji i nie zostały podpisane przez strony. Po dniu 31 grudnia 2004 r. Fundacja podpisała 12 z ww. umów dotacji o łącznej wartości 5,8 mln USD.

6. ŚRODKI PIENIĘŻNE I INWESTYCJE

Środki pieniężne:

Na dzień 31 grudnia 2004 r. środki pieniężne Fundacji obejmowały 4,6 mln USD w gotówce (głównie instrumenty rynku pieniężnego), które zostały zdeponowane w różnych renomowanych amerykańskich instytucjach finansowych. Prawie wszystkie środki pieniężne Fundacji były zarządzane przez firmy inwestycyjne.

Inwestycje:

Poniżej przedstawiono inwestycje znajdujące się w portfelu inwestycyjnym Fundacji w podziale na koszt, wartość godziwą i procent wartości godziwej (w USD):

	Koszt	Wartość godziwa	% wartości godziwej
Fundusze inwestycyjne o stałej stopie dochodu USA	\$ 43.983.113	\$ 43.724.915	19,0%
Bony skarbowe Rządu Polskiego	5.479.301	5.586.635	2,4%
Razem papiery wartościowe o stałej stopie dochodu	49.462.414	49.311.550	21,4%
Akcje zwykłe	53.398.465	65.808.151	28,6%
Fundusze kapitałowe USA	35.416.333	45.417.875	19,8%
Międzynarodowe fundusze kapitałowe	31.373.412	37.717.212	16,4%
Inne inwestycje	27.570.527	31.648.888	13,8%
	\$ 197.221.152	\$ 229.903.676	100,0%

W pozycjach „Fundusze inwestycyjne o stałej stopie dochodu USA” i „Fundusze kapitałowe USA” znajdują się dwa oddzielne fundusze, które stanowią odpowiednio 11,2% i 12,1% wartości godziwej inwestycji na dzień 31 grudnia 2004 r.

Inwestycje i środki pieniężne utrzymywane w złotych polskich przeliczono na dolary amerykańskie według kursu obowiązującego na koniec roku. W rezultacie wykazano korektę z przeliczenia w wysokości 614.362 USD, która zwiększyła stan inwestycji i środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2004 r.

Fundacja ocenia wyniki firm inwestycyjnych w oparciu o łączną kwotę zysku z inwestycji, pomniejszoną o opłaty z tytułu usług powierniczych, zarządzania inwestycjami i doradztwa, wykazując dochód pomniejszony o wspomniane opłaty. Łączna kwota tego rodzaju opłat ujęta w sprawozdaniu z działalności operacyjnej wyniosła 742.934 USD, co stanowi 0,3% łącznej wartości zarządzanych inwestycji na dzień 31 grudnia 2004 r. Z tej kwoty 728.615 USD ujęto w pozycji „Zrealizowany i nie zrealizowany zysk netto na papierach wartościowych”, natomiast 14.319 USD wykazano w pozycji „Przychody z tytułu odsetek i dywidend”. Z kwoty wykazanej jako przychody z tytułu odsetek i dywidend w sprawozdaniu z działalności operacyjnej, kwota ok. 2 milionów USD stanowi kwoty przekazane i zaklasyfikowane przez różne fundusze inwestycyjne Fundacji jako przychody z tytułu dywidend.

7. ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2004 r. środki trwałe obejmują (kwoty w USD):

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe	\$ 98.232
Meble i wyposażenie	71.384
Samochody	36.444
Inwestycje w obcych środkach trwałych	3.654
	<hr/>
	209.714
Minus – umorzenie	163.988
Wartość księgową netto	<hr/>
	\$ 45.726

8. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYNAJMU

Fundacja jest zobowiązana do zapłaty minimalnych rocznych rat z tytułu czynszu za powierzchnię biurową użytkowaną na podstawie umowy najmu, która wygasa 31 grudnia 2005 r. Zobowiązania z tytułu wynajmu za 12 miesięcy 2005 r. wynoszą w przybliżeniu 142.800 USD.

9. KWESTIE PODATKOWE

Stany Zjednoczone

W Stanach Zjednoczonych Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie artykułu 501(c)(3) amerykańskiego Internal Revenue Code („Kodeksu”) i została sklasyfikowana jako podmiot nie będący prywatną fundacją w rozumieniu artykułu 509(a)(1) Kodeksu. Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

Polska

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Rada Dyrektorów

John P. Birkelund – Przewodniczący

Przewodniczący Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, Senior Advisor Saratoga Partners

Marek Belka

Premier RP, były Wicepremier i Minister Finansów, były Doradca ds. Ekonomicznych Prezydenta RP. Członkostwo w Radzie Dyrektorów zawieszono na czas pełnienia funkcji publicznych.

Joseph C. Bell

Senior Partner w Hogan & Hartson

Frederick M. Bohlen

Wiceprezydent i Dyrektor Zarządzający, Uniwersytet Rockefellera

Michał Boni

Były Minister Pracy, były Doradca Wicepremiera i Ministra Pracy RP

Zbigniew Brzeziński

Były Doradca Prezydenta USA ds. Bezpieczeństwa Narodowego, Doradca w Centrum Studiów Strategicznych i Międzynarodowych

Robert G. Faris

Prezes i Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Anna Fornalczyk

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

Victor Ashe

Ambasador USA w Polsce, uczestniczący ex-officio w pracach Rady Dyrektorów

Aleksander Koj

Profesor w Instytucie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Rektor UJ

Jerzy Koźmiński

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Krzysztof Pawłowski

Rektor Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

Nicholas A. Rey

Były Ambasador USA w Polsce

Zarząd i Pracownicy

Jerzy Koźmiński

Prezes Fundacji

Ryszard Kruk

Wiceprezes, Dyrektor Przedstawicielstwa

Norman E. Haslun III

Dyrektor Finansowy

C. Douglas Ades

Sekretarz Rady Dyrektorów

Jacek Michałowski

Dyrektor Programowy

Radostaw Jasiński

Dyrektor Programowy

Anna Wojakowska-Skiba

Dyrektor Programowy

Renata Koźlicka-Glińska

Kierownik Programowy

Robert Milewski

Kierownik Programowy

Agnieszka Kwiatkowska

Główna Księgową

Mira Osiecka

Analitik Finansowy

Przemysław Zaroń

Informacja i Public Relations

Przedstawicielstwo PAFW w Polsce

ul. Dobra 72, 00-312 Warszawa
tel.: (22) 828-43-73
fax: (22) 828-43-72
e-mail: paff@pafw.pl
Internet: www.pafw.pl

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności

410 Park Avenue, 15th Floor
New York, NY 10022, USA
tel.: (212) 551-3544